

ПЕДАГОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

УДК 378.14(410):81

DOI 10.35433/2220-4555.17.2020.ped-1

Олексій Башманівський,

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри слов'янських і германських мов
Житомирського державного університету імені Івана Франка
ORCID: 0000-0002-2137-0305
e-mail: olex_bash@ukr.net

Валерій Вигівський,

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри слов'янських і германських мов
Житомирського державного університету імені Івана Франка
ORCID: 0000-0003-1922-7494
e-mail: probatumest@ukr.net

Сергій Моркотун,

кандидат філологічних наук, доцент
кафедри слов'янських і германських мов
Житомирського державного університету імені Івана Франка
ORCID: 0000-0002-5150-8651
e-mail: morkotun@i.ua

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ

У статті проаналізовано особливості застосування сучасних технологій у процесі навчання перекладу. З'ясовано, що сучасна освітня концепція Blended Learning дозволяє студенту отримувати знання як самостійно – онлайн, так і очно – з викладачем. Застосування блогів дає змогу вносити корективи в зміст, уступати в полеміку з автором або викладачем у формі запитань, коментарів, зауважень тощо. Варто зазначити, що використання ІТ технологій дозволяє активізувати навчальний процес, сприяти формуванню необхідних перекладацьких компетенцій, насамперед лінгвістичних і комунікаційних, сприяти розвитку активності та самостійності наших студентів.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), Blended Learning, Face-To-Face, web log, podcast, веб-сайт, глосарій, чат.

Baszmaniwski Aleksy, Wyhovski Waleriusz, Morkotun Sergiusz. Wykorzystanie nowoczesnych technologii informatycznych w procesie szkolenia tłumaczeniowego

W artykule przeanalizowano osobliwości zastosowania nowoczesnych technologii w procesie szkolenia tłumaczeniowego. Stwierdzono, że nowoczesna koncepcja edukacyjna Blended Learning pozwala uczniowi zdobywać wiedzę zarówno samodzielnie - online, jak i z nauczycielem. Blogowanie daje możliwość wprowadzania zmian w zawartości, prowadzenia dyskusji z autorem lub nauczycielem w formie pytań i komentarzy. Należy zauważyć, że wykorzystanie technologii informatycznych pozwala aktywować proces edukacyjny, promować tworzenie niezbędnych kompetencji tłumaczeniowych, przede wszystkim językowych i komunikacyjnych, promować aktywność i niezależność naszych uczniów.

Słowa kluczowe: technologie informacyjne i komunikacyjne (ICT), Blended Learning, face-to-face, log internetowy, podcast, strona internetowa, glosariusz, czat.

Bashmanivskyy Olexiy, Vyhivskiy Valeriy, Morkotun Sergiy. The usage of modern information technologies in the process of teaching translation

The article analyzes the features of the use of modern technologies in the process of translation training. It was determined that modern information technologies have become an important component in the process of preparing modern experts on translation. A specialist in this profession must know the features of modern software in this direction, be able to use the Internet to keep in touch with colleagues from abroad and be knowledgeable in modern translation technologies.

However, it was found that sometimes the use of modern information technologies is reduced to their narrow use - traditional teaching materials are available on the Internet, respectively, only a certain environment for students is changing. It was found that the modern educational concept of Blended Learning allows the student to gain knowledge independently - online and in person - with the teacher. The use of blogs makes it possible to make adjustments to the content, to enter into polemics with the author, or the teacher in the form of questions, comments, notes, etc. Wikis and chat can work as auxiliary information tools - they can familiarize students with the peculiarities of the translation process as a whole and their own process. Forums, as well as chats or e-mails can also be used as a tool for learning. Teachers in this case work as motivators to facilitate interaction and create scientific debates. It should be noted that the use of information technologies allows us to activate the educational process, contributes to the formation of the necessary translation competencies, primarily linguistic and communication, to promote the development of activity and independence of our students. The use of ICT allows us to overcome certain problems of the methodical, to develop new models and tools for teaching and evaluation, while maintaining an individual approach to each student. At the same time, it should be noted, the use of new technologies requires some training.

Key words: information and communication technologies (ICT), Blended Learning, Face-To-Face, web log, podcast, website, glossary, chat.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими й практичними завданнями. Пошук нових методик навчання – це постійна мета кожного відповідального викладача, а отже, і кожного вчителя іноземної мови. Умови сучасного життя та глобалізація суспільства вимагають від педагогів формування нових і постійного вдосконалення вже набутих навичок. Одне з найважливіших завдань у цій царині – застосування сучасних технологій, які часом кардинально змінюють усі методичні прийоми викладання як іноземної мови, так і основ перекладу. Зміна вектору навчальних навичок у бік інформаційної культури змушує методику викладання іноземних мов і техніки перекладу залучати більшу кількість інтернет ресурсів. Сучасні інформаційні технології стали важливим компонентом у процесі підготовки сучасних фахівців з перекладу. Уже зрозуміло, що успішний перекладач повинен вільно володіти сучасними комп'ютерними програмами та інформаційними засобами, оскільки його професійна діяльність буде тісно пов'язана з машинним перекладом. Фахівець цієї професії повинен знати особливості сучасного програмного забезпечення, уміти користуватися засобами Інтернету для того, щоб підтримувати контакти з колегами із-за кордону й бути обізнаним в сучасних технологіях перекладу.

Аналіз основних досліджень та публікацій з зазначеної проблеми. Проблемами розвитку сучасних методичних технологій у галузі перекладознавства займаються такі вчені як Н. Басова, М. Варшауер, М. Кларін, Л. Латишева, І. Підласий, Т. Коваль, Г. Мірама, Р. Міньяр-Белоручева, П. Ньюмарк, Л. Размжоу, Д. Соєр, Д. Стетченко, А. Чужакіна, В. Шукшунов та інші. Моделі застосування інформаційних технологій в педагогіці у своїх наукових розвідках розроблені: В. Безпалько, С. Ветров, А. Нісімчук, Ж. Поплавська,

В. Тинний, О. Шиян та інші. У своїх дослідженнях вони припускали, що «нові комп'ютерні технології дають змогу підійти до перетворення ЕОМ у потужний засіб освіти, в якому змодельовані всі аспекти процесу навчання – від методичного до презентаційного» [7].

Окреслення невіршених питань, порушених у статті. Незважаючи на постійний інтерес науковців до цієї проблеми, у сучасних дослідженнях недостатньо уваги приділено використанню нових інформаційних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх перекладачів. У цьому контексті віртуальне середовище стає особливо важливим інструментом – переваги інтернет синхронізації й можливостей спільного навчання дозволяють побудувати модель змішаного навчання та здійснити розробку певних індивідуальних навчальних курсів.

Тому **метою цієї статті** є демонстрація можливостей сучасних інформаційних технологій, які можуть підвищити не тільки професійний рівень наших випускників, а й стати педагогічним інструментом досягнення таких необхідних навичок як самостійне навчання студента й самоконтроль або досить актуальне сьогодні поєднання процесу навчання та роботи.

Виклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Як ми вже згадували, вища освіта зазнає важливих змін у всьому світі, і держави-члени Європейського Союзу, з метою досягнення взаємного визнання академічних рівнів та компетенцій створили нормативну базу, у якій ми можемо побачити не тільки адміністративні зміни, але й зміни в області методів навчання. Ці зміни, передусім, впливають на прийоми навчання, а також на моделі, які лежать в їх основі. Наприклад, студенти стають відповідальними за процес власного навчання, який триватиме протягом всього життя. Зміст викладання має бути тісно пов'язаним з майбутнім професійним середовищем, студентам необхідно надати можливість самостійного навчання й самоконтролю. Вищезазначені перетворення збігаються з іншим: вплив нових технологій, глобалізація та інтернаціоналізація суспільства рухаються в одному напрямку і з однаковою швидкістю.

Переконливою відповіддю на ці виклики суспільства є саме сучасні інформаційні технології, які сприяють новій методиці відкритого вільного навчання, де кожен студент може здобути навички необхідні для його майбутньої професії. Необхідно сказати, що змінюються не тільки методики викладання, а й ролі, або точніше – функції викладача й студента. Студент стає центральною постаттю процесу навчання. Відповідно до цього, визначається зміст, шляхи та послідовність навчання. Роль викладача зводиться до ролі «суфлера», хоча він зберігає своє значення як викладача, який веде студентів до джерел фактичних знань, до надбання професійних умінь, інструментів і стратегій автономного навчання, окрім того, студенти повинні загалом набувати певних професійних навичок, які допомагатимуть їм упоратися з проблемами за межами університетських аудиторій [4].

Популярність інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) часто призводить до їх помилкового використання. Наприклад, пропонуючи традиційні навчальні матеріали розміщені в мережі Інтернет – змінюються лише певні середовища. Окрім того, сучасні стратегії навчальної взаємодії мають бути розроблені та опробовані у взаємодії – інструктор-студенти. Слід також зазначити, що ефективне використання сучасних технологій часто передбачає витрату більшої кількості часу на підготовку занять. Навчальні технології розвивають комунікативні навички за допомогою On-line інтерактивного навчального середовища, яке застосовується на платформі Flash, що передбачає організацію живого спілкування через аудіо- та відеозасоби, використання віртуальної дошки, проведення навчального редагування таких форматів як Power Point, PDF, MSWord, MSExcel і відео-файлів [6].

ІКТ мають великі переваги в здійсненні планування навчальної діяльності для синхронної роботи незалежно від місця розташування. Студенти та викладачі-інструктори можуть працювати й спілкуватися, де б вони не були. Отже, навчання віч-на-віч (face-to-face

teaching) може поєднуватися з дистанційним або відкритим навчанням. Інший момент – можливість пристосовувати процес викладання–навчання до індивідуальних потреб кожного студента, адже зараз – вони стають активними «будівельниками своїх компетенцій».

Перейдемо до сучасних методик навчання іноземної мови загалом, і навчання перекладу зокрема. Так зване змішане навчання *Blended Learning* – це сучасна освітня концепція, в рамках якої студент отримує знання як самостійно – онлайн, так і очно – з викладачем. Такий підхід дає можливість контролювати час, місце, темп і шляхи вивчення матеріалу. Змішане навчання дозволяє поєднувати як традиційні методики так і сучасні технології. Студент відвідує «живі» заняття в класах, але при цьому широко використовуються і так звані Computer-Mediated Activities, тобто медіатором освітньої активності виступають: комп'ютер, онлайн-режим, мобільні девайси і спеціальні навчальні програми, платформи, ресурси [6]. Ця концепція фактично звужує розрив між традиційними та електронними методами навчання, що дозволяє інструкторам взяти на себе нову роль у навчанні. Викладачу необхідно вирішити, що необхідно пройти в класі, а що можна засвоїти, вивчити і вирішити вдома, які завдання підходять для індивідуальних занять, а які – для групової роботи над проектом. Базовий курс викладається на звичайних заняттях, а розширений і поглиблений освоюють в процесі дистанційного та онлайн навчання. Важливо, щоб заняття Face-To-Face проходили в форматах захисту проектів, презентації чи дискусії між самими студентами або з викладачем. Дистанційний блок має містити інформацію про проекти для роботи в групі, творчі, лабораторні та практичні завдання, довідкові матеріали і посилання на додаткові матеріали в мережі Інтернет, проміжні та перевірочні тести, а також завдання підвищеної складності для обдарованих студентів. Перевірка знань повинна проводитися не тільки онлайн і на спеціальній навчальній платформі, але й в аудиторії. Надзвичайно важливо звертати увагу на якість матеріалів для вправ, а також на використання належного типу та ступеня складності тексту. Необхідно готувати допоміжні матеріали, такі як паралельні тексти, довідкова інформація, бібліографія та відповідні ресурси (спеціалізовані веб-сайти та глосарії). Окрім пропонування матеріалів, ресурсів та інструментів, ми розробляємо вправи відповідно до цілей, які хочемо досягти разом зі студентами. Що стосується мети застосування методичної концепції Blended Learning, ми можемо визначити такі положення: поглиблення мовних навичок, підвищення культури, удосконалення методів дослідження, особливо технологічних, практикування різних методів перекладу, керування проектом перекладу та вміння працювати в команді, формування навичок самостійного навчання та самооцінки [10].

Проте недоліком цієї концепції є нерівномірна ІТ-грамотність студентів і залежність від Інтернету. Найчастіше перешкодою для впровадження цього підходу стає низький рівень володіння сучасними технологіями, а також той факт, що змішане навчання вимагає певних витрат на створення відеоматеріалів, навчальних програм і платформ.

У ході підготовки до занять викладач може створити тест або вікторину на своєму комп'ютері, а в подальшому студенти можуть відповідати на питання зі своїх мобільних пристроїв або ноутбуків. Використовуючи свої смартфони, студенти будуть брати участь у грі без будь-якої попередньої підготовки. Ця методика дозволяє викладачам створювати анкети із закритими або відкритими відповідями, а також користуватися вже готовими безкоштовними онлайн-вікторинами. Вони можуть використовуватись в аудиторії для введення в тему заняття, для повторення матеріалу тощо. Вікторини дозволяють потренувати аудіювання та читання (деякі пропонують підказки у вигляді аудіо-фрагментів або текстів для читання). Ці завдання цікаві, тому що завдяки ним можливо дізнатися щось нове й корисне швидко, не вдаючись до допомоги довідкової літератури. Подібні завдання вчать не тільки думати, але й обґрунтовувати свою думку та вибір варіанту відповіді. Крім того, при виконанні подібного завдання неминуче і обговорення тем, пов'язаних з вікториною. Під час бесіди учні демонструють свої знання з даної теми. Переважно, викладачі вважають, що вони можуть використовувати цю діяльність лише для тестування знань, але це також може

бути корисним для удосконалення мовних навичок. Обравши варіант відкритих відповідей, однією із вправ може бути перегляд текстових фрагментів помилкового перекладу, порівнюваних з вихідним текстом. Частинки можуть бути суміжними частинами одного тексту, але вони будуть представлені більш-менш як робочий інтерфейс пам'яті перекладу. Тому помилки повинні бути чітко визначені як лінгвістичні або культурні, і пропонується набір типових рішень для кожного речення або абзацу. Складність вправи можна буде підвищити, підкреслюючи стилістичні аспекти або аспекти граматики, які вивчаються. Оскільки студентам дається можливість зробити кілька спроб, цей вид навчання підходить також для самопідготовки. Окрім загальної системи оцінювання студента, після успішного завершення вправи, автоматично з'являтимуться оцінки про ефективність роботи у кожному представленому текстовому блоці. Також слід надати можливість автоматичного порівняння між рішеннями студентів помилковими та еталонними. У разі незадовільного результату, буде запропоновано перевірку відповідних тем граматики в зазначеній бібліографії або додаткових текстах, крім того, студентам буде надано можливість повторювати частину вікторини декілька разів. Варіативність цієї методики може запропонувати різні альтернативні переклади, з яких студенти повинні вибрати варіант, який вони вважають найкращим.

Одним із вдаливих прийомів навчання перекладу є *Blog (web log)* – інтернет-журнал подій, який дозволяє оперативно додавати пости та вносити корективи до тексту перекладу, які сортуються у зворотному хронологічному порядку [11]. Особливістю блогів є приналежність їх до публічної інформації – вони відкриті для отримувачів інформації, які мають змогу вносити корективи в зміст блогу, уступаючи в полеміку з автором, або викладачем у формі запитань, коментарів, зауважень тощо. Цікавою розробкою можуть також слугувати подкасти («podcast») – це поєднання назви портативного програвача музики *iPod* та слова *broadcast* – транслявання) – цифрові медіа-файли, які можуть бути представлені у формі радіо-шоу, звукової вистави, бути частиною інтерв'ю чи будь-що інше з усного уривку мовлення. Така технологія дозволяє не тільки робити переклад тексту на слух, а й дозволяє створювати свої власні інтерпретації перекладу сучасних пісень, або інших композицій.

Наступною методикою є *wiki (веб-сайт)* – це спільні робочі області, подібні до веб-сторінок, де кілька людей можуть писати й переписувати один і той же текст. Вікі-концепція вже широко відома через вже згадану Вікіпедію [7]. Особливістю цієї методики є те, що старі версії *wiki* зберігаються та можуть бути відновлені за бажанням. Вікі та чат працюють як допоміжні інформаційні інструменти – можуть ознайомити студентів з особливостями процесу перекладу загалом та самим процесом.

Інший спосіб використання *wiki* в методиці перекладу – за допомогою електронного портфелю. Цей ресурс є досить популярним у наш час. Він є надзвичайно корисним для викладачів як інструмент оцінки, а для студентів – як інструмент самоаналізу. Цей цифровий ресурс дає приклади особистого розвитку в певній галузі як поступове досягнення однієї чи кількох навчальних цілей, як інструмент оцінювання процесу навчання та багато іншого. Перевага вікі полягає в тому, що студенти можуть легко прикріплювати документи всіх форматів (не лише текстові файли, а й звукові, графічні чи відеофайли тощо) до своєї роботи, працюючи в аудиторії або вдома, що відповідає навчальним цілям. Отже, студенти можуть вибрати для оцінки те, що вони вважають найкращим зразком своєї роботи. Прикладом може слугувати вікі з найкращими перекладами, термінологічною та дослідницькою роботою, а також їхня самооцінка. Викладачі можуть вимагати публікування та друк певних перекладів відповідно до професійних критеріїв якості (можливо, збережені в різних форматах, використанням перекладних архівів тощо).

Перевага портфелю полягає в тому, що студенти стають більш упевненими та мотивованими, оскільки спостерігають за своїми успіхами та здатністю до вдалої роботи.

Наступним видом взаємодії викладач-студент може бути чат (англ. *chat* – «розмова») – це синхронний інструмент, за допомогою якого спілкування між людьми може відбуватися,

коли вони знаходяться в різних місцях територіально. Як правило, він використовується як віртуальний форум, але він може бути корисним і для навчання перекладу, оскільки дозволяє зберігати бесіди учасників.

Так, наприклад, команди (до п'яти студентів) перекладають короткий текст. Кожен з них спілкується з іншою частиною групи за допомогою чатової утиліти й пояснює, чому він або вона робить відповідне рішення щодо перекладу. В результаті цього, студентам доводиться ретельно продумати і усвідомити різні етапи процесу перекладу. Викладачі так само можуть спостерігати за процесом перекладу або брати в ньому безпосередню участь (забезпечувати зворотний зв'язок чи пропонувати нові ідеї щодо вирішення певних завдань).

Форуми, такі як чати, або електронні листи, можуть також слугувати інструментами для навчання. Викладачі у цьому випадку працюють для полегшення взаємодії між студентами та створення наукових дебатів, що переважно використовується як елемент спільного навчання. Тренінг перекладача може бути розроблений кількома способами: викладач може роздати вихідний текст, де певні проблеми вже позначені або текст з недосконалим перекладом для виправлення. Рішення, запропоновані на форумі, повинні бути обґрунтованими та обговореними в процесі бесіди. Ця методика дещо подібна до чату, але, працюючи з форумом, студенти мають набагато більше часу для вирішення завдань.

Створення словника термінів – переліку відповідностей та / або визначень, які працюють як словник. Викладач може налаштувати параметри так, щоб визначені терміни були позначені гіперпосиланнями, що ведуть до введення в глосарій, де б термін не з'являвся в текстах, які використовуються у віртуальному кампусі [3]. Вимоги глосарійних записів можуть включати такі джерела, як словники, веб-сайти, граматики, контекстні приклади, візуалізація малюнків і фотографій та інша мовна інформація. Глосарій не тільки працює як інформаційний інструмент, але також забезпечує певну якість перекладів, оскільки стандартизує термінологію, котра повинна використовуватися в певних текстах та уніфікує її.

Семінарські заняття – це навчальна діяльність, яка дозволяє виконувати велику кількість різноманітних групових завдань. Найбільш поширеним є переклад тексту, супроводжуваний питаннями, що ставить викладач у процесі командної роботи. Ця командна робота може бути представлена як здійснення простого перекладу, так і містити певні тематичні та термінологічні дослідження, редагування, оцінку лінгвістичної та змістової точності, перевірку термінології на відповідності [2]. Як і під час реального семінарського заняття, необхідно встановити кінцевий термін для відправлення роботи на платформу. Пізніше групи можуть обговорити проблеми, що виникли в процесі виконання завдання, пояснити, чому вони обрали саме це рішення і т. д. Протягом усього віртуального семінару викладач повинен підтримувати контакт зі студентами і давати їм поради. Після того, як переклади чи інші завдання будуть відправлені на платформу, кожна група може голосувати за рішення з найбільш адекватними міркуваннями. Як елемент навчання може бути врахована й оцінка перекладів колег.

Оцінка студента переважно здійснюється традиційними механізмами з використанням сучасних технологій, оскільки тести можуть бути автоматизовані лише в закритих питаннях і проводитися лише після першої спроби. Якщо студенти знають, що вони матимуть оцінку лише за першу спробу – вони постараються відразу надавати помірковані відповіді. Загалом викладачі повинні пам'ятати, що оцінка так само важлива як і самооцінювання, яке є мотивацією особистого процесу навчання протягом усього життя. Студенти можуть використовувати взаємну оцінку результатів роботи, наприклад, у спільних роботах або на форумах, як індивідуально, так і групами, з тим, щоб вони могли отримати навички, пов'язані з оцінкою перекладу, переглядом, забезпеченням якості та самокритикою.

Висновки та перспективи подальшого дослідження проблеми. З вищесказаного можемо зробити висновок, що оскільки викладачі-перекладачі зазвичай усе частіше уникають використання лише формату підручника на своїх заняттях, представлені

пропозиції можуть допомогти їм створювати свій власний процес навчання, завантажуючи текст з Інтернету та інтегруючи його в навчальні курси за допомогою інструментів віртуальної платформи, як-от Moodle. Установлено, що існує певна необхідність для подальшого глибокого та детального аналізу особливостей та ефективності сучасних інформаційних технологій для навчання студентів-перекладачів. Наші приклади показали, що це більше залучає студентів до власного навчально-виховного процесу, і, як наслідок, вони стають більш відповідальними в процесі навчання. Це дасть змогу створити необхідні умови для майбутніх перекладачів, наблизити їх до взаємодії в сучасному інформатизованому суспільстві, а також допоможе у роботі з програмними засобами пов'язаними з перекладом. Використання ІКТ дозволяє нам подолати певні проблеми, розробляти нові методи та інструменти навчання й оцінювання, одночасно зберігаючи індивідуальний підхід. Тим не менше, проблеми залишаються. Передовсім, використання нових технологій потребує навчання не лише викладачів, а й їх студентів. Ці технології можуть бути застосовані правильно і з користю лише за умови попереднього навчання. Викладачі повинні визнати, що їхня роль на цьому етапі є новою, і відбувається певний перехід від інформаційних помічників до викладачів-керівників. Ці зміни не завжди прості, вони потребують часу та терпіння. З іншого боку, використання ІКТ вимагає інвестування у технічне обслуговування та навчання, що зосереджується на економічному аспекті, який не завжди вирішується на задовільному рівні. Окрім цього, студенти не завжди володіють ІКТ, що сповільнює процес навчання. Ми повинні додати до вищезгаданих труднощів те, що багато студентів неохоче працюють у командах – це пов'язано з різними стратегіями навчання в школі.

Тим не менш, зростаюча важливість і кількість електронних засобів зв'язку та інструментів для перекладачів, а також робота в команді та соціальні здібності студентів змушують нас переосмислити моделі навчання та інтегрувати сучасні електронні інструменти в наш навчальний процес, адже використання ІТ технологій дозволяє активізувати навчальний процес, сприяє формуванню необхідних перекладацьких компетенцій (насамперед лінгвістичних та комунікаційних), сприяє розвитку активності та самостійності наших студентів. Також для перекладознавства необхідна розробка сучасних інтерактивних матеріалів для самостійного вивчення, комп'ютерного тестування, створення більшої кількості візуальних ресурсів, зокрема відеоконференцзв'язок та відеозв'язок, розробка сучасних навчальних ігор тощо.

Список використаних джерел та літератури

1. Башманівський О. Л. Використання засобів синхронної комунікації у процесі вивчення англійської мови. *Нові інформаційні технології в освіті для всіх* / О. Л. Башманівський. Режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/15618.pdf> (дата звернення: 01.10.2019).
2. Кириченко Т. Г. Методичні передумови формування усної перекладацької компетенції з використанням інформаційних технологій / Т. Г. Кириченко. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету. Серія: Педагогіка та психологія*. Вип. 17. 2010. С. 12–19.
3. Морзе Н. В. Модель стандарту ІКТ-компетентності викладачів університету в контексті підвищення якості освіти / Н. В. Морзе, А. Б. Кочарян. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2014. Т. 43, вип. 5. С. 27–39.
4. Прадівляний М. Г. Впровадження нових форм організації навчання іноземним мовам на базі засобів сучасних інформаційних технологій / М. Г. Прадівляний. *Теоретичні питання освіти та виховання: зб. наук. пр. / за заг. ред. Євтуха М. Б., уклад. Михайличенко О. В. К. : КНЛУ, 2008. Вип. 37. С. 77–82.*
5. Спірін О. М. Критерії і показники якості інформаційно-комунікаційних технологій навчання / О. М. Спірін. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2013. № 1. (33). Режим доступу: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/issue/view/58> (дата звернення: 01.10.2019).
6. Шалова Н. С. Використання інформаційно-комунікативних технологій для формування професійної компетенції майбутніх перекладачів / Н. С. Шалова. *Вісник Луганського національного*

університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2012. № 21. С.143–150. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vlup_2012_21_22 (дата звернення: 05.10.2019).

7. Шупта О. В. Формування професійних умінь та навичок у майбутніх перекладачів засобами інформаційно-комунікаційних технологій / О. В. Шупта., О. О. Мацюк. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України*. 2011. № 5. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2011_5_27 (дата звернення: 05.10.2019).

8. Шишкіна М. П. Моделі організації доступу до програмного забезпечення у хмаро орієнтованому освітньому середовищі / М. П. Шишкіна. *Інформаційні технології в освіті*. 2015. Вип. 22. С. 120–129.

9. Gouadec, D. *Notes on Translator Training (replies to a questionnaire)*. *Innovation and E-Learning in Translator Training: Reports on Online Symposia, Tarragona, Spain: Intercultural Studies Group, Universitat Rovira i Virgili, 11-19*. Retrieved from http://isg.urv.es/library/papers/innovation_book.pdf. [In English].

10. Liu J. *Translators Training: Teaching Programs, Curricula, Practices*. Retrieved from <http://www.academypublication.com/issues/past/jltr/vol04/01/17.pdf> (дата звернення: 07.10.2019).

11. Richards J. C. *Methodology in language teaching* / J. C. Richards, W. A. Reynandys. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. 256 p.

References (translated & transliterated)

1. Bashmanivskyi, O. (2014). Vykorystannia zasobiv synkhronnoi komunikatsii u protsesi vyvchennia anhliiskoi movy [The use of synchronous communication in the process of learning english]. *Novi informatsiini tekhnolohii v osviti dlia vsikh*. Retrieved from <http://eprints.zu.edu.ua/15618.pdf>. [in Ukrainian].

2. Kyrychenko, T. (2010). Metodychni peredumovy formuvannia usnoi perekladatskoi kompetentsii z vykorystanniam informatsiinykh tekhnolohii [Methodical prerequisites for the formation of oral translation competence with the use of information technologies] / *Bulletin of the Kiev National Linguistic University. Series: Pedagogy and Psychology*. Iss. 17. 12–19 [in Ukrainian].

3. Morze, N., Kocharian, A. (2014). Model standartu IKT-kompetentnosti vykladachiv universytetu v konteksti pidvyshchennia yakosti osvity [Model of standard for the ict competence of university professors in view of improving the quality of education]. *Information technologies and means of education*, Vol.43, Iss. 5, 27–39. [in Ukrainian].

4. Pradiivliannyi, M. (2008). Vprovadzhennia novykh form orhanizatsii navchannia inozemnym movam na bazi zasobiv suchasnykh informatsiinykh tekhnolohii [The introduction of new forms of teaching foreign languages at the means of modern information technologies]. *Theoretical problems of education and training: Zb. nauk. prats*. Iss. 37. 77–82. [in Ukrainian].

5. Spirin, O. (2013). Kryterii i pokaznyky yakosti informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii navchannia [Criteria and indicators of the quality of information and communication technology training] *Information technology in education*. №1.(33). Retrieved from <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/issue/view/58> [in Ukrainian].

6. Shalova, N. (2012). Vykorystannia informatsiino-komunikatyvnykh tekhnolohii dlia formuvannia profesiinoi kompetentsii maibutnikh perekladachiv [Use of information and communication technologies for forming the professional competence of future translators]. *Visnyk Luhanskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Pedagogichni nauky*. №21. 143–150. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2011_5_27 [in Ukrainian].

7. Shupta, O. (2011). Formuvannia profesiinykh umin ta navychok u maibutnikh perekladachiv zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Formation of professional skills and skills for future translators by means of information and communication technologies]. *Bulletin of the National Academy of the State Border Guard Service of Ukraine*. № 5. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2011_5_27 [in Ukrainian].

8. Shyshkina, M. (2015). Modeli orhanizatsii dostupu do prohramnoho zabezpechennia u khmaro oriientovanomu osvitnomu seredovyshchi [Models of organization access to software in a cloud-based educational environment]. *Information technology in education*. Iss 22. 120–129. [in Ukrainian].

9. Gouadec, D. (2003). *Notes on Translator Training (replies to a questionnaire)*. *Innovation and E-Learning in Translator Training: Reports on Online Symposia, Tarragona, Spain: Intercultural Studies Group, Universitat Rovira i Virgili, 11-19*. Retrieved at http://isg.urv.es/library/papers/innovation_book.pdf. [In English].

10. Liu, J. (2013). *Translators Training: Teaching Programs, Curricula, Practices*. Retrieved from <http://www.academypublication.com/issues/past/jltr/vol04/01/17.pdf> [In English].

11. Richards, J.C. (2002). *Methodology in Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press. 256 p. [In English].

Статтю отримано 08.11.2019 року

Прийнято до друку 09.12.2019 року